

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO
MLADINO

LETO XXVIII

UREDIL
ENGELBERT GANGL

1926—1927

V LJUBLJANI

LAST IN ZALOŽBA „UDRUŽENJA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA“
POVERJENIŠTVO LJUBLJANA

NATISNILA UČITELJSKA TISKARNA — ZANJO ODGOVARJA FRANCE ŠTRUKELJ

35986

*Neskončno ljubljena, edina
ti naša mati domovina,
presrčno nam pozdravljena,
z dejanji nam proslavljena!*

VII B-2
35986

KAZALO.

Pesmi.

	Stran
Dalmacija. <i>E. Gangl</i>	1
Skrivanje. <i>Janko Samec</i>	10
Lambergarjev dom. <i>Fr. Rojec</i>	13
Očetov nož. <i>E. Gangl</i>	25
Mamici. <i>Ivanka Kalinova</i>	32
Solza. <i>Albin Čebular</i>	34
Jesenski večer. <i>Damjan</i>	37
Mamice ni. <i>Danilo Gorinšek</i>	43
10. oktober. <i>Anica</i>	44
Materina povest o copatki. <i>E. Gangl</i>	49
Jesenska žalost. <i>Miroslav Kunčič</i>	54
Pesem begunke. <i>Lado Jeršè</i>	64
Jesenska. <i>Fr. Ločniškar</i>	68
Zima na vasi. <i>E. Gangl</i>	73
Pod Semeničem. <i>Sava Radič-Mirt</i>	74
Poldne. <i>Damjan</i>	82
Dobro jutro! <i>Fr. Rojec</i>	87
Pred domačo hišo. <i>Lado Jeršè</i>	90
Sveta zemlja. <i>E. Gangl</i>	97
Ah, tam za poljem. <i>Miroslav Kunčič</i>	109
Prijatelj prirode. <i>Fr. Rojec</i>	110
Zemljica rodna. <i>Fr. Ločniškar</i>	112
Polževo hrepenenje. <i>Miroslav Kunčič</i>	116
Na dvorišču. <i>E. Gangl</i>	121
V neosvobojeni domovini. <i>Albin Čebular</i>	131
Večerna. <i>Fr. Ločniškar</i>	133
Ščinkavec. <i>Fr. Rojec</i>	137
Noč. <i>Damjan</i>	140
Zdravilo. <i>Fr. Ločniškar</i>	140
Pastir Ive. <i>E. Gangl</i>	145
Mojster-skaza. <i>Fr. Ločniškar</i>	149
Prijateljčku. <i>Josip Vandot</i>	152
Pastirčkova. <i>Gustav Strniša</i>	154
Putka izvalila racke <i>Fr. Ločniškar</i>	157

	Stran
Petelinček-zlatorinček. <i>Josip Vandot</i>	157
Triglavska budnica. <i>Fr. Rojec</i>	160
Pomlad. <i>Gustav Strniša</i>	161
Pastir Bogomir. <i>Fr. Ločniškar</i>	167
Križ na razpotju. <i>E. Gangl</i>	173
Slovo. <i>Fr. Ločniškar</i>	183
Pomlad je prišla. <i>Fr. Rojec</i>	189
Pesem. <i>Minka Severjeva</i>	190
Cvetoča jablan. <i>Minka Severjeva</i>	190
Pomlad, pomlad . . . <i>M. M.</i>	190
Bav-bav. <i>Fr. Ločniškar</i>	190
Radovanje. <i>E. Gangl</i>	197
Pomladna. <i>Albin Čebular</i>	204
Rjavi hrošč. <i>Fr. Rojec</i>	207
Pomladno življenje. <i>Albin Čebular</i>	209
Svojemu prvemu učitelju. <i>Gustav Strniša</i>	210
Na poljani. <i>Albin Čebular</i>	214
Slepe miši. <i>Gustav Strniša</i>	216
Solčna roža. <i>E. Gangl</i>	221
Dober dan! <i>Albin Čebular</i>	230
Pozdrav Ptuju. <i>Lado Jeršè</i>	233
Na tujem. <i>Lado Jeršè</i>	235
Zdaj pride čas rož. <i>Fr. Rojec</i>	236
Vidovdanska molitev. <i>Anica</i>	239
Medvedova šola. <i>Fr. Ločniškar</i>	239

Pripovedni spisi.

Kocljeva osveta. <i>Josip Vandot</i>	2, 26, 50, 75, 98, 122, 146, 174, 198, 222
Vila Zlatana. <i>M. Jezernikova</i>	11
Ne kradi! <i>Dr. Fr. Zbašnik</i>	35
Deklice iz preteklosti. <i>Josip Jeras</i>	38, 88, 113
Kralj in cestar. <i>Fr. Ločniškar</i>	62
Petričev Andrejc. <i>Marija Lamutova</i>	85, 107
Osel. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i>	127
Ko je bila mamuška bolna . . . <i>Marija Jana</i>	132
Adamov sin. <i>Andrej Rapè</i>	134, 162, 191, 215
Stric Ilija. <i>Svobodan Draganec</i>	153
O Marjanki, kapljici, kraljeviču in kraljčini. <i>Ksenija Prunkova</i>	158, 184
Pomladanska. <i>M. Jezernikova</i>	208, 231
Jakec in Mikec. <i>Marija Jana</i>	213
Kostanj. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i>	234
Borut. <i>Janko Leban</i>	237

Poučni spisi.

	Stran
Ljubljana. <i>A. Potočnik</i> :	
1. Mostiščarji	8
2. Emona	30
3. Stara Ljubljana	80
4. Mestna vrata	103
5. Ljubljanski Grad	150
6. Še nekaj o Ljubljanskem Gradu	181
7. Ljubljanica in Ljubljanski mostovi	205, 228
Valentin Stanič. <i>Janko Leban</i>	14
Učiteljeva tridesetletnica. <i>Fr. Rojec</i>	33
Naša domovina. <i>Elvira Dolinar-Sittigova</i>	65
Naša meja. <i>Vlado Klemenčič</i>	90
Božično veselje malega prestolonaslednika. <i>R. D.</i>	111
Planica. <i>Josip Turen</i>	155
Gospa Sveta. <i>Neosvobojeni brat</i>	186
Na Golico! <i>Fr. Rojec</i>	210

Gledališke igre.

Jure. <i>Karel Štrbenk</i>	17, 40, 91, 115, 138, 165
Na kraljev dan. <i>Dr. Ivan Lah</i>	55
Prisega. <i>Nuša Rapetova</i>	83

Pouk in zabava.

Aritmogrif. <i>H. Podkrajšek</i>	19
Materi v spomin. <i>Ivka Vasiljeva</i>	19
Slovo od osnovne šole	20
Kotiček gospoda Doropoljskega	22, 47, 71, 95, 119, 143, 171, 195, 219, 242
V XXVIII. leto	24
Skakalnica. <i>H. Podkrajšek</i>	45
Rešitve in rešilci	46, 70, 94, 117, 142, 169, 193, 217, 240
Ivanka Debevec-Kocijanova	46
Križalka. <i>J. W.</i>	69
Andrejkovi Milici v spomin. <i>Breda Podgornikova</i>	69
Zastavica v podobah. <i>Fr. Rojec</i>	93, 141, 217
Nove razglednice	94
Materina podoba	94
Črkovnica. <i>J. W.</i>	117
Koliko je Slovencev na Koroškem?	118
Srce srcu govori	118
Sličice iz našega Primorja. <i>Vlado Klemenčič</i>	118

	Stran
Guliverjeva potovanja	142
Spominska knjiga. <i>Fr. Rojec</i>	142, 169, 194, 218
Skakalnica. <i>Slavo Kobè</i>	168
Na saneh v — smrt . . . <i>M. Severjeva</i>	170
Računska naloga	193
Ribničan in lonci. <i>Fr. Ločniškar</i>	194
Pozdrav šolskim počitnicam. <i>Fr. Rojec</i>	241
Naše Matere. <i>Marjanica Klemenčeva</i>	241
Ankica vprašuje mamico. <i>M.</i>	241

Glasba.

Najboljše vince za otroke. <i>Ferdo Juvánc</i>	169
Molitev naše Anice. <i>Ferdo Juvánc</i>	240

Podobe.

Kocljeva osveta 4, 6, 29, 50, 52, 53, 98, 100, 123, 148, 178, 180, 200, 202, 204, 224, 225	
---	--

Ljubljana:

Mostišče na Ljubljanskem barju	9
Mestni zid stare Emone na Mirju	31
Ljubljana iz leta 1681.	80
Obzidje mesta ob sedanji Vegovi ulici	81
Karlovska vrata	103
Vodna vrata	104
Vicedomska vrata	105
Ljubljanski Grad z Marijinega trga	150
Ljubljanski Grad z jugovzhoda	151
Bivša viteška dvorana	181
Kapelica sv. Jurja	182
Vožnja po Ljubljanici v starih časih	206
Dolenji most	228
Šentpeterski most	230
Lambergarjev dom	13
Staničeva koč s Triglavom	16
Lesce	33
Deklice iz preteklosti	38, 89, 114
Kralj Aleksander	66
Dobro jutro!	87
Prijatelj prirode	110
Naša današnja državna meja	131
Adamov sin	135, 136, 163, 191, 192

	Stran
T. A. Edison	153
Planica	156
Triglav	160
Naša državna meja na Ljubelju	186
Ustoličenje vojvod na Gosposvetskem polju	187
Gospa Sveta	188
Pomlad	189
Pot na Golico	211
Narcis in vrhnja koč na Golici	212
Zdaj pride čas rož	236

*Domovina, vedno mislim nate
in na neosvobojene brate!*

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI

ZVONČEK

LIŠT S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

18

I.E.

Letnik XXVIII.

September 1926.

Štev. 1.

Vsebina.

1. <i>E. Gangl: Dalmacija. Pesem</i>	1
2. <i>Jos. Vandot: Kocljeva osveta. Planinska pripovedka z dvema podobama</i>	2
3. <i>A. Potočnik: Ljubljana. Poučni spis s podobo</i>	8
4. <i>Janko Samec: Skrivanje. Pesem</i>	10
5. <i>M. Jezernikova: Vila Zlatana. Pravljica</i>	11
6. <i>Fr. Rojec: Lambergarjev dom. Pesem s podobo</i>	13
7. <i>Janko Leban: Valentin Stanič. Življenjepis s podobo</i>	14
8. <i>Karel Štrbenk: Jure. Gledališka igra</i>	17
9. <i>Pouk in zabava</i>	19
10. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	22
11. <i>V XXVIII. leto</i>	24

Domovina, vedno mislim nate in na neosvobojene brate!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrt leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3— Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje. — Na ta naslov pošiljaj naročnino in reklamacije!

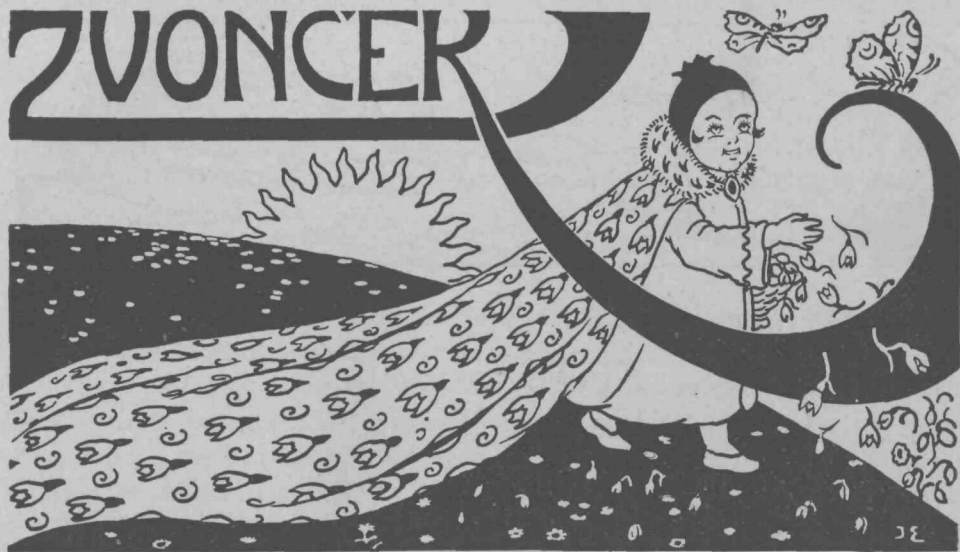
Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Engelbert Gangl v Ljubljani. — Izdajatelj: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva (UJU), odgovoren Andrej Skulj v Ljubljani. — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj v Ljubljani.

ZVONCEK

Štev. 1.—XXVIII.

September 1926.

Dalmacija.

Ti ščit, iz sivih kamenov zložen,
Dalmacija ponosna, slikovita,
tvoj kras z davnine čarom je spleten,
v morjá si blesku slednji dan umita . . .

Ilirije tod bil je stan in meč,
slovanski rod je tuja sila trla,
a ko je bil naval najbolj grozeč,
v bodočnost vera tebi ni umrla.

Tod je zlatnike sipal Benečan
in mršil grivo marmornati lev je,
iz veka v vek je jačji bil Slovan,
junaštvo v njem budil in večal gnev je.

Pero in lira — pričevalca dva —
v mogočnost sta porasla spomenika:
bogastvo v njem slovanskega duha,
bogastvo v njem slovanskega jezika!

Sinovi skal in hčere cvetnih leh
pogledov žarkih kot utrinki strele:
stražarji ste na svojih rodnih tleh,
na rodnih tleh ste rože razcvetele!

Vam pokorava se morja vihar,
ko brod daljine razbesnele orje . . .
Kaj li mornarju grom in blisk sta. mar!
Vam drugi dom je silno, širno morje.

Vrtovom tiha pesemca igra,
cipresa, lovor tajno jo šumita,
v sinjino se kristalnega neba
popenjajo grebeni Velebita.

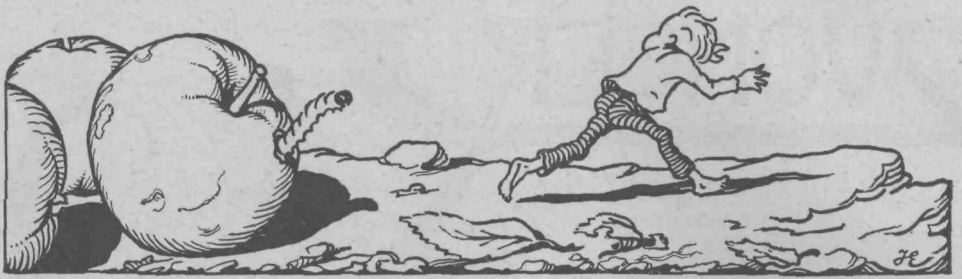
Tako se dviga naroda zavest,
iz duše vsake šviga plamen isti:
do smrti vsak je domovini zvest,
njej vdan do smrti je v ljubezni čisti!

Otoki razpostavljeni stojé —
trdnjave so na morskem dnu zgrajene,
in vse pečine eno govoré:
Ne vzame nihče nam pedi nobene!

Iz mest in sel in iz morjá valov
zakletev ena burno se oglašá,
to glas velikonočnih je zvonov:
Dalmacija, vsa naša, naša, naša! —

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

Kocljeva osveta.

Planinska pripovedka.

DRUGI DEL.

1.

vezde so brlele po prostranem nebu. Bile so vedno svetlejšje in so se vedno bolj gostile. Najlepša pa je bila rimska cesta. Kakor belo mleko se je razlivala od gore do gore in se kakor bela cesta spenjala od snežnika do snežnika. Po beli cesti pa hodijo angelci, na zlatih vozičkih se vozijo; na srebrne strune godejo, z milimi glaski pojejo najlepše pesmi.

In če stopiš vrh snežnika, jih pa čuješ. »Cin-cin-cin!« ti zveni od desne in leve. In vidiš angelce in zlate vozičke, pa ti je dobro v srcu. Na zlat voziček sedeš, k angelcem prisedeš in se voziš z njimi po beli, širni rimski cesti. In se voziš in voziš; do jutra se voziš in se pripelješ v sveta nebesa. Tam pa ostaneš ves dan in trgaš z zlatih dreves zlata jabolka. Medene potičice ješ in piješ srebrno vodico. Ko pa si na večer sit in nisi več žejen, zopet sedeš na zlati voziček. In se voziš in se voziš na zlatem vozičku po beli rimski cesti. Z angelci godeš in z angelci prepevaš najlepše pesmi. In še preden se zaveš, si zopet vrhu belega snežnika, si zopet v svoji mehki posteljici in se čudiš, dokler zopet ne zaspiš in ne zasanjaš novih, lepih sanj.

No, Jankov Kocelj pa ni spal in tudi sanjal ni. Zleknjen je ležal na mahoviti trati in je gledal skozi goščavo na svetlo nebo, kjer se je belila širna rimska cesta. »Saj se nemara res vozijo po tisti cesti sami angeli,« je premišljal. »Saj če bi se ne vozili, bi pač ne bilo tiste lepe ceste na nebu. Čemu pa je cesta, če ne za to, da se vozimo po njej? Zato pa vem, da se vozijo angeli po njej in tudi zveličane duše... Bog ve, če je med njimi tudi moja siromašna rajnka stara mati? O, gotovo je! Na zlatem vozu sedi in gleda skoro gotovo name. In ji je mogoče še celó hudo zaradi mene. Nemara se pa jezi name, ker sem zažgal našo bajto? Skoro gotovo pravi, da sem naredil prav,

ker sem zažgal bajto. Se je vsaj krivogledi in krivonogi stric iz Podkuž enkrat prav pošteno raztogotil. In divji birič je nemara iz same jeze prelomil krivo sabljo na dvoje. Pa me zdaj vsepovsod iščejo, da bi me pograbili. Pa ne vedo, da ležim v Planici na trati in da sem sit najslajše pečenke ...»

Kocelj se je posmejal, a takoj se je zresnil, ker se je domislil Anje Panje. Nevšečno se je namrdnil in je cepetnil z ного. »Oh, Anjara Panjara!« je zagodrnjal. »Ta se repenči nad mano in se bo nocoj še bolj repenčila, ko pride domov, a ne bo nikjer več našla svoje lepe mucike. Nad Brincljem se bo znesla in nad njegovim noskom. Saj mora imeti siromašnega Brinclja nekje zaprtega. Umorila ga ni in tudi lepega noska mu ni odrezala. Kam neki je šla Anjara Panjara? Dejala je, da gre na vas in prinese s sabo punčko, da se bo imela njena nemarna mačka s kom igrati. No, mačke ni več — tam v grmu leži. Na meh je že nočem odreti, ker je prenemarna. Naj jo požre jastreb, če hoče! — A radoveden sem, kakšno punčko bo privedla Anjara Panjara na svoje domovanje? Ali je tista punčka samo za igračo? Pa če je mislila res na živo deklico? Ojoj, po živo deklico je šla. Na vasi jo ukrade in jo siloma privede semkaj. Saj je rekla, da jo bo učila čaranja in bo čez nekaj let še hujša čarovnica, nego je Anja Panja ...»

Jankov Kocelj je skočil na noge, ko se je domislil vsega tega. Prestrašil se je, da so se mu lasje naježili. Stisnil je pest, in silna jezica mu je vstajala v srcu. »Zdaj je prišla Anjara Panjara v vas,« je preudarjal. »Psi strahovito lajajo, ker se boje čarovnice. Za vogal se stiskajo, repke povešajo med noge in cvilijo, ker je prišla čarovnica na vas. Anja Panja pa se ne zmeni za pse in tudi za mačke ne, ki skačejo in mijavkajo po strehah. Anja Panja stopi naravnost v hišo; v izbo stopi in k posteljici, kjer spi majhna, sirotna deklica. Anja Panja pograbi deklico in izgine kot blisk iz hiše. Iz vasi beži, psi lajajo za njo, mačke mijavkajo za njo. Anja Panja pa je že v gozdu blizu svojega domovanja. Sirotno deklico nosi na rokah, sirotna deklica pa joče in joče, da bi se je usmilil trdi kamen. A Anjari Panjari se ne smili sirotna deklica. Strašni so tvoji grehi, Anja Panja! Čas je že, da te pošteno zaprem v sršenovo gnezdo, kakor sem ti bil obljubil na tisti polici. Nad nemarno mačko sem se že znesel. A zdaj si ti na vrstil! Samo še do jutra počakaj!«

Kocelj je bil resnično jezen, da je nazadnje pričel kar z zobmi škripati. Nemirno je stopical z noge na ного in je godel in sopol, da se je nazadnje skoro samega sebe bal. Začelo ga je zebsti, kar ga je še bolj razhudilo. Pihal je v dlani, si drgnil roke, si zapenjal suknjič — a vendar ni mogel pregnati hudega mraza. Stisnil se je k jelki, ker je mislil, da ga bo drevo ogrelo. A jelka je bila mrzla. »Nocoj me pa hoče mraz resnično ugonobiti,« je zlovoljen zagodrnjal. »Kar dalje se splazim v goščavo in si v varnem kotičku zakurim ogenj, da ne

zmrznem do jutra. Hvala Bogu, da sem vzel vžigalice s sabo, preden sem pobegnil iz goreče bajte...«

»Uhu... uhu,« se je oglasilo nad njim pod vrhom visoke jelke. Strahotno se je oglasilo, a Kocelj se ni prestrašil. Z roko je zamahnil in je dejal: »Le deri se, nevšečna sova! Ali misliš, da se te bojim?«

»Uhu... uhu,« je skovikala sova na visokem drevesu. Daleč po gluhem gozdu se je razlegal njen glas. Kocelj se pa ni zmenil za to strahotno skovikanje, ampak se je obrnil in se je že pričel plaziti skozi goščavo. A naglo se je ustavil in je poslušnil. Sova je bila utihnila in je vzplahutala nekam daleč v črno noč. Kocelju se je zazdelo,

da je zaslišal otroški jok, ki je prihajal nekje sem od desne strani. In je poslušal in poslušal — pa je zopet zaslišal tisti otroški jok. Kocelj se je zgenil in bliskoma mu je šinila v glavo misel: »Anjara Panjara prihaja z malo deklico, ki jo je bila ugrabila na vasi. Kaj naj storim, da bo prav zame in za sirotno deklico?«

Kocelj se ni obotavljal, ampak se je rinil naglo skozi grmovje. Dospel je do goličave in se je tam potuhnil. Ogenj za ograjo je že pojema, a vendar je bil še tako svetel, da je medlo razsvetljeval bližnjo okolico. In v tej svetlobi je Kocelj zagledal Anjo Panjo. Hitro

je šla preko goličave; na rokah je nosila nekaj težkega, ki je jokalo in tarnalo na ves glas. Že je prišla Anja Panja do lese; odprla jo je in je kar izginila za ograjo. Kocelj je slišal še enkrat obupni otroški jok — potem pa je bilo vse tiho...

Kocelj je zasopel in je glasno vzkliknil: »Oj, hudoba je resnično ugrabila siromašnega otroka... O, da bi jo že imel v sršenovem gnezdu! S kolom bi drezal v tisto gnezdo, da bi bili sršeni divji in bi pikali hudobo.«

Kocelj je utihnil, zakaj zaslišal je Anjo Panjo, ki je stopila na trato in je zaklicala na ves glas v samotno noč: »Mucika, oj, mucika!« — Kocelj se je posmejal, ko je slišal, kako Anja Panja kliče svojo mačko. — »O, le kliči jo!« je govoril. »Do sodnega dne jo lahko kličeš in čakaš, kdaj se ti bo oglasila. Spravljena je tvoja mačka, lepo je spravljena, da nobena nemarna mačka ne tako...«

Anja Panja je stopila skozi lesa na goličavo in je vpila na ves glas: »Mucika, oj, mucika! Kam si se skrila, kam si pobegnila? Ali ti nisem rekla, da lepo straži moje domovanje? Ali mi greš hitro domov?«

»Saj je že doma!« je zašepetal Kocelj. »V peklu je že, kjer je njen pravi dom. Tja jo pojdi iskat, Anjara Panjara!«

»Mucika, oj, mucika!« je vpila Anja Panja, da je kar piskalo skozi gluhi gozd. A ker ni bilo mačke od nikoder, je pričela tarnati in jadikovati, da jo je Kocelj prav dobro slišal: »Ti grda mucika! Ali sem te tako učila? Nemarnica, samo še pridi domov! Z roko te bom, s kladivom te bom, z metlico te bom, da boš imela zadosti!«

In je še nekaj časa vpila in klicala. Ko pa mačke le ni bilo od nikoder, se je obrnila in je odšla vsa nevoljna v hišico. Kocelj je pa počakal še nekaj časa in se je potihoma smejal v pest. — »Dobro sem te nocoj nasukal!« je govoril. »Pa še na misel ji ne pride, da je samo Kocelj izmaknil mačko in jo poslal tja, kamor spada. Še tega ni zapazila, da sem ji vzal pet kosov pečenke. Pa še pravijo, da je Anjara Panjara velika čarovnica. O, še večji čarovnik sem pa jaz, ki sem tako lepo prekanil čarovnico...«

Smejati se je sam sebi in se je tolkel po kolenih. Ogenj onkraj ograje je ugasnil, črna tema se je razgrnila krog in okrog. »Br,« je streslo Kocelja in ga je zazeblu prav do petá. »Zdaj pa je že čas, da grem in si zakurim svoj ogenj. Ves sem že premražen. Anjara Panjara je šla spat; zdaj sem lahko vso noč brez skrbi...«

Res se je napotil v goščavo. Prišel je na ozko trato in je zagledal tam v nerazločnem svitu brlečih zvezd visoko skalo, ki je stala tik za trato. Kocelj se je razveselil, ko jo je zagledal. V gozdu si je nabral suhljadi, ki jo je ležalo tam na kupe. Nametal jo je za skalo in je napravil velik ogenj. Sedel je kraj njega in se je grel. Prijetna gorkota se mu je razlila po otrplih udih. Žvižgal si je polglasno in je metal

vedno in vedno novega dračja na plapolajoči ogenj. Naslonil se je ob skalo, ki je bila vsa z mahom porasla, gledal je v visoki plamen in je pričel premišljati. Vsi čudni in hudi dogodki prejšnjega dne so mu stopili pred oči. Kocelj se je čudil in skoro ni mogel verjeti, da je resnično doživel vse to. Zmajeval je z glavo in je strmel v plapolajoči ogenj. Pozno je že moralo biti, zakaj zvezde so se že nagibale v polnoč in so bile že precej nizko. Koclja se je loteval zaspanec. Nič več ni mogel razločno misliti; misli so se mu mešale in glava mu je že trikrat zdrknila na prsi. Velik šop dračja je še vrgel na ogenj. Tesneje si je zapel suknjič, potem pa je prislonil glavo k skali in je zaspal...

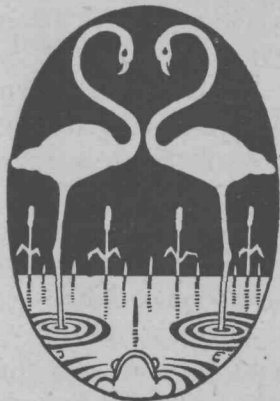

Sredi najlepšega spanja in sredi najlepših sanj ga je pričelo zebsti, da je šklepetnil z zobmi in se je mahoma prebudil. Začuden se je ozrl okrog sebe in v prvih trenutkih niti vedel ni, kje je pravzaprav. In je gledal in strmel. Prižigal se je ravno prvi dnevni svit nad širnim zagorskim svetom. Tam na zapadu, ravno nad snežno Ponco so se svetile v medlem svitu še tri zakasnele zvezde; a vse drugo nebo je bilo prazno in je strmelo s svojo temnosivo barvo na divji zagorski svet... Kocelj je poskočil na noge in se je tresel od silnega mraza, ki je vel strupeno vseokrog. Drgnil si je zaspane oči, da bi pregнал iz njih težki zaspanec in bi se popolnoma zavedel. No, naposled je počenil k ugaslemu ognju in je razgrebel pepel, da bi videl, če je ostalo še kaj žerjavice. Na dnu pepela je resnično še tlelo in Kocelj se je razveselil. Naglo je nametal dračja na žerjavico in jo razpihal, da je kmalu šinil visok plamen skozi dračje. Kocelj je kar legel kraj ognja in

mu pokazal hrbet. Ko si je segrel hrbet, se je okrenil z licem proti ognju in tedaj se je popolnoma zavedel... »Hej!« je dejal. »Prav pošteno sem prespal vso noč, da bi je bolje ne bil mogel. Sam Bog ve, kaj se mi je sanjalo? Ničesar ne vem in sem sproti pozabil, ker sem tako lepo spal... Dan se dela; zato pa moram malo premisliti, kaj naj ukrenem danes. Včeraj sem bil Anjari Panjari obljubil, da jo zaprem v sršenovo gnezdo. Če ne izpolnim obljube, ne bom možbeseda. Zato pa moram zapreti Anjaro Panjaro v sršenovo gnezdo; če v sršenovo ne, pa vsaj v osje... Premisli malo, kako boš napravil vse to, Kocelj!«

In Kocelj je res premišljal ob gorkem ognju in je napel na vso moč svojo pamet: »Anjara Panjara bo zgodaj vstala. Saj mi je bila včeraj obljubila, da pride gledat v tisti strašni prepad, ki sem bil jaz včeraj nad njim zajet. Mene pride gledat, kako ležim razbit v prepadu in mi jastrebi vreščé smrtno pesem... Pa pojde Anjara Panjara resnično v prepad, jaz pa pojdem v njeno hišico, kjer ni več nevarnosti, odkar nemarne mačke ni tam. Gledala bo Anjara Panjara in me bo iskala v prepadu. Jaz bom pa gledal po njeni hišici in bom iskal siromasnega Brinceljčka. Pa sem radoveden, ali bo Anjara Panjara prej našla mene, ali pa bom jaz prej našel Brinceljčka.«

Kocelj se je smejal in si je drgnil roke. Prav lepo se je bil že ves ogrel in je bil zato dobre volje. A vedel je, da mora takoj na prežo, da ne zamudi pravega trenutka. Še enkrat si je pogrel roke ob plapolajočem ognju, nato pa se je splazil v goščavo. Previdno in oprezno je šel naprej in se je ustavil šele ob goličavi. Ozrl se je na samotno hišico, ki je počivala mirno v jutranjem mraku.

A. POTOČNIK:

Ljubljana.

ela Ljubljana, glavno mesto Slovenije, leži v obliki polmeseca okrog 364 m visokega Gradu, ki je opasan na dveh straneh z Ljubljanico. Za divja stoletja minulih časov so imeli taki kraji veliko važnost zavoljo obrambe proti sovražniku. Primeroma visok hrib, na njem močan grad z debelim obzidjem — to je bil edini kraj, kamor je mogel pribežati človek, da si je ohranil življenje in imetje. To nam pričajo še dandanes stari, na visokih hribih ali ob velikih rekah zidani gradovi. Ni čuda, da je izvrstna lega ljubljanskega Gradu napotila deželne kneze, da so na njem postavili trden grad, ki ga je čuvala močna vojaška posadka. Pod Gradom in okolo njega pa je raslo mesto, ki se je stiskalo k varnemu Gradu kakor boječ otrok k svoji materi.

Mesto se je širilo, toda zaradi turških napadov je bilo stisnjeno za močnim obzidjem, dokler tudi to ni padlo, ko je ponehala turška sila. Sedaj sta pričela cveteti trgovina in obrt, polagali so trdne ceste, po katerih se je vršil promet z zunanjim svetom, pa tudi Ljubljana je mnogo pripomogla k razvoju našega mesta. Da se je mesto razvilo do današnje velikosti in lepote, je bilo treba preboleti mnogo viharnih časov. Malokatero mesto se more ponašati s tako važnimi dogodki, kakor jih je preživela Ljubljana. Zato bo naša dolžnost, da seznanimo čitatelje »Zvončka« z njeno preteklostjo, ki sega v davno prazgodovinsko dobo.

1. MOSTIŠČARJI.

Okrog dve tisoč let pred Kristusom je bival po naših deželah rod, ki mu ne vemo imena, vendar je zapustil dovolj sledov. Bival je v skalnatih duplinah ali na holmih poleg močvirja. V oni dobi je bila vsa Gorenjska ravnina veliko jezero, ki so se iz njega vzdigovali posamezni vrhovi, kakor Šmarna gora, Šišenski hrib, Grad, Golovec i. dr. Voda je nazadnje predrla vse ovire in odtekla, najdalje je ostala na Ljubljanskem barju. Najbrže so se prvi prebivalci naselili na Šišenskem hribu, Gradu in Golovcu. Domače živine niso imeli, poznali niso žita, pa tudi obleke ne, zakaj odevali so se v kože ubitih živali. Drugega orožja niso poznali, kakor živalske kosti in kamen. Zato imenujemo to dobo k a m e n e n o dobo.

Poznejši človeški rod je poznal bron, iz katerega je poleg orožja izdeloval tudi zapestnice in zaponke v podobi loka (fibula). Ta rod ni stanoval več v duplinah, ampak si je zaradi varnosti pred divjimi zvermi in sovražniki postavil svoja bivališča ob plitvih jezerih. V tla je zabil kole, nanje postavil borne koč, ki jih je pokril s slamo ali

praprotjo. V sredi koče na tleh je imel odprtino, da je mogel loviti ribe in zajemati vodo. Take stavbe na koleh imenujemo *mostišča*, prebivalce pa *mostiščarje*. Njih opravila so bila lov, ribištvo in reja domače živine. Oblačili so se v živalske kože, hranili z oreškom, iz čigar jedra so mleli moko za kruh. Poznali so tudi lan, iz katerega so predli sukanec. Iz ilovice so izdelovali lončeno posodo in otroške igrače. Iz kosti so napravljali potrebno orodje, kakor igle, kladiiva in nože. Iz drevesnih debel so iztesavali čolne, s katerimi so se vozili na lov.

Krasne sledove iz te najdavnjeje dobe nam podaja okolica našega stolnega mesta Ljubljane. Na jugu in jugozapadu se širi okolo 220 km² obsegajoča ravan, ki ji pravijo *Ljubljansko barje* (močvirje), na katerem bi lahko stali vsi sedaj živeči ljudje drug poleg drugega.

Mostišče na Ljubljanskem barju

Mnogo ostankov raznega orodja iz te dobe je shranjenega v ljubljanskem Narodnem muzeju.

Polagoma je jezero upadlo ter se izpremenilo v blato. Sedaj je bilo mogoče priti do mostišča po kopnem, zato njih prebivalci niso bili več varni pred sovražniki. Zapustili so svoja prejšnja bivališča ter se naselili rajši na kopnem, posebno na strmih, dobro utrjenih hribih, ki so jih imenovali *gradišča*. Rabili niso več samo kamenja in živalskih kosti, izdelovati so znali potrebno orodje iz bronu in železa. Zgodovino gradišč delimo zato v dve dobi: v *bronasto* in

železno dobo. Prebivalci so se pečali z živinorejo ter si udomačili konja, ki so ga potrebovali za vprego in ježo. V sredi naselbine so imeli shranjeno svoje imetje.

Že v davnih dneh, o katerih nimajo druge dežele nobenega zgodovinskega sledu, je bival pri nas rod, ki je znal spretno graditi koč in izdelovati lično hišno orodje. O tem rodu ne vemo, kakšen jezik je govoril in odkod je prišel v te kraje. Vemo pa, da je Ljubljanska okolica sedež prastarih naselbin.

(Dalje.)

Skriivanje.

Glasno na veji zapela je ptička:
 »Išči me, Stanko! Kukuk, kukuk!« —
 Njemu v veselju zardela so lička,
 vstal je in vrgel na stran je klobuk.

In se pogreznil je v gozda šumenje:
 »Čakaj me, ptiček, ti potepuh!«
 Pa je začivkalo skozi zelenje:
 »Išči me, kdor ni še slep ali gluhi!«

Stanko iskal je, razgrinjal je veje,
 meril s pogledi višino je smrek...
 Ni je in ni... Od kod pa se smeje? —
 Stanko jo išče in išče vsevprek.

Potlej se ptička je predenj spustila:
 »Morda postaviš soli mi na rep?«
 Stanko se skloni; že v stran je skočila
 ptička, da plačan je Stankov potep!

In odletela čez vaške je hiše,
 tam izgubila se v daljo neba...
 Stanko z obraza znoj vroči si briše,
 rdeč in upehan je ves, kar se da.

Legel utrujen v zeleno je travo,
 zopet potisnil na čelo klobuk...
 Pa mu zapelo je zopet nad glavo:
 »Stanko, moj Stanko! Kukuk, kukuk!« —

Janko Samec.

M. JEZERNIKOVA:

Vila Zlatana.

boga šivilja je živela s hčerko edinko v podstrešni sobici sredi velikega mesta. Mala Barica je sedela pri ljubi materi in ji pomagala šivati in krpati.

Kadar je bila že utrujena, je stopila k edinemu oknu, pogledala tja daleč čez strehe in občudovala zeleni pas travnikov, ki je obdajal mesto. Neokončno si je želela, da bi smela skakati z drugimi otroki tam zunaj po zelenih livadah ali pa da bi imela vrtiček pred mestom, kjer bi sedele z ljubo mamico, zalivale cvetice in poslušale ptičke.

Nekega dne je nesla novo obleko krčmarici v predmestje. Pot jo je vodila mimo vrta, kjer so baš pridno presajali cvetice iz zemlje v lončke. Kar prileti čez ograjo neznatna suha koreninica, ki jo je vrtnar zavrgel. Deklica jo pobere, odnese domov, jo vsadi v edini lonček, postavi na polico pred oknom in jo zalije.

Dan za dnem je Barica skrbno zalivala koreninico; dan za dnem jo je postavljala na solnce.

Kmalu je zapazila, da poganjajo iz korenine majhni zeleni lističi. Bili so to prvi nežni lističi vrtnice. Kakšna radost je zavladala v borni podstrešni sobici! Saj sta zdaj imeli tudi svoj vrtiček na polici pred oknom.

Kmalu se je razvilo krepko stebelce z vejicami, listi in popki. — Popki so se napejali in nekega poletnega dne je solnce tako toplo poljubljalo malo vrtnico, da se je otvoril popek. In lepa cvetka se je zasmejala solncu in Barici. Kako se je deklica veselila lepega rumenkastobelega venčka in zelenkastorumenih prašnikov, kako se je divila nežnemu vonju, ki jo je opajal!

Ponoči pa se je zgodilo nekaj čudnega. Luna je obsevala rumenobelo rožico in z žarki božala obraz speče Barice. Opojni vonj pa je napolnjeval siromašno sobico.

Listki rožice so se še bolj razpeli in glej, iz čašice se je počasi dvigala majhna zlata kronica, za njo drobna glavica z velikimi modrimi očmi, potem vitko telesce, odeto v rumenkastobelo lahko svilo. Nežna devojčica je stopila lahkih korakov v lunin žarek in se je zibala po njem proti začudeni Barici... Čim bolj se je bližala postelji, tem bolj je rasla, dokler ni krasna devojka stala pred deklico. Poljubila jo je na čelo in ji govorila tako: »Barica, ne boj se! Jaz sem vila Zlatana. Moj dom je tvoja vrtnica. Ti si mi zgradila dom, ti si me zbudila k življenju. Rada bi te poplačala za tvojo ljubezen, a ker nisem mogočna, ti dajem, kar morem, to je ljubezen do cvetic in njih prijateljstvo. Ljubi jih!«

Še enkrat je poljubila Barico, potem pa se je vrnila v luninem žarku v svoj domek.

Drugo jutro Barica ni videla nič posebnega na cvetki. Mehki rumenkastobeli venčni lističi in zlata kronica prašnikov — vse je bilo kakor včeraj, samo dehtela je rožica prav tako opojno kakor ponoči.

Že je mislila Barica, da se ji je le sanjalo. Toda kako se je začudila, ko je prišel v podstrešno sobico vrtnarski vajenec z naročilom, naj se Barica takoj oglasi pri vrtnarju, da mu bo vezala šopke in spletala vence.

Začudena deklica je tekla k vrtnarju, kjer je zvedela tole: Iskal je po časopisih spretno deklico, ki bi znala plesti vence in vezati šopke, nakar je dobil pismo, v katerem je neka tuja dama toplo priporočila Barico.

Vrtnar je odvedel Barico v velik cvetičnjak, kjer je bilo vse polno najlepših cvetk, pa ji rekel: »Tu vidiš najrazličnejše cvetke. Napravi šopek, da bomo videli, kaj znaš.«

Tresla se je uboga deklica, ko je začela izbirati rožice. Toda kmalu je spoznala, da je ves strah odveč. Iz vseh kotov, z vseh gredic, z vseh polic so se oglašali drobni glaski pestrih cvetov:

»Začni z menoj!«

»Mene utrgaj!«

»Zdaj pridem jaz na vrsto!«

»Sestrice smo vile Zlatane! Pomagamo ti!«

Ni bilo težko izbirati. Rožice so se ji klanjale, se ponujale in se družile pod nežnimi prstki v krasen šopek. — Ko je prišel vrtnar čez nekaj časa gledat, kako dela Barica, je bil šopek že gotov.

Ves začuden je obstal na pragu, tako ga je prevzela lepota šopka, ubranost barv in oblik. Ves vesel je zaprosil deklico, naj ostane pri njem. Dobro je plačeval spretno Barico, saj mu je služila lepe denarce. Iz vsega mesta, še celo s kraljevega dvora so prihajali, da jim splete šopke pridna vrtnarica, zakaj nihče v mestu ni znal tako lepo vezati šopkov, nikomur niso bile cvetice tako vdane.

Kmalu si je Barica prihranila toliko denarja, da si je kupila pred mestom vrtiček in hišico. Konec je bil uboštva in bednega življenja. Materi ni bilo več treba šivati v podstrešni sobi, pomagala je samo ljubi hčerki na lepem, cvetočem vrtu, ki je kmalu zaslovel daleč okrog.

Od daleč so prihajali po šopke. Tako je Barica obogatela. Denar pa je zopet naklanjala cvetkam, vedno več jih je gojila, vedno lepši in večji je bil njen vrt. Srečno sta živeli z mamico. Posebno srečni pa sta bili, kadar sta imeli okolo sebe na vrtu otroke iz siromašnih stanovanj velikega mesta.

Lambergarjev dom.

Lesorez

*V Begunjah na Gorenjskem na griču grad je stal,
v njem Lambergar junaški je nekdaj domoval.*

*Junaka Lambergarja predavno že več ni,
le boj njegov s pesjanom še v pesmi se slavi.*

*Čas stari grad razsul je v skupino razvalin,
ki dvigajo mogočno še danes se s pečin.*

*Pod gradom v znožju griča poslopje stalo je,
ki za pristavo grajsko svoj čas veljalo je.*

*Zdaj v tisti čudni hiši stanujejo ljudje,
a tam v nadstropju hlev je, ki svet zanj malo ve.*

*Tam Lambergar pred bojem konjiča je redil,
s pšenico ga je krmil, z rebulo ga pojil.*

*Junak na tem konjiču pohitel je na boj
in Pegama premagal do smrti je takoj.*

*Odsekal mu je glavo, pokazal meč ljudem:
»Razbojniku poplačan zdaj dolg je z mečem tem!«*

Fr. Rojec.

JANKO LEBAN:

Valentin Stanič.

o sem hodil še v osnovno šolo v Gorici — tej šoli so takrat rekli normalka — smo imeli konecletne javne preizkušnje. Otroci smo se zbrali v olepšani dvorani, naš gospod učitelj je položil na mizo naše lepopisne, spisovne zvezke, risanke itd., da so si jih lahko ogledali gospodje, ki so se udeležili preizkušnje. Predsedoval je ob zeleno pogrjnjeni mizi stolni kanonik, ki je bil višji šolski nadzornik. Iz imenika je klical nas otroke, in začelo se je izpraševanje. Izpraševal je gospod učitelj sam, pa tudi višji šolski nadzornik je vmes kaj povprašal. Tako javno izpraševanje je bilo veselje za pridnega učenca, pa tudi neprijetno in strah za lenega in nemarnega.

Takrat, ko sem se jaz šolal, je bil naš višji nadzornik kanonik Budal iz Gorice. Mnogo let pred njim pa Valentin Stanič. Moj oče, ki je bil učitelj v Gorici, mi je pokazal podobo Staničevo ter mi govoril: »Vidiš, to je bil naš ožji rojak, imeniten in sloveč mož.« Pravil mi je mnogo lepega o Staniču, pa tudi kasneje sem mnogokaj zvedel o tem možu. To vam hočem sedaj ponoviti.

Valentin Stanič se je rodil dne 12. februarja 1774. l. v Bodrežu pri Kanalu na Goriškem. Starši so mu bili precej imoviti kmetje. Ker je živahni deček kazal bistro glavico, so ga poslali baje v Gorico v šolo, kjer je dovršil dva razreda osnovne šole. V 3. razred pa je šel v Celovec, menda zato, da bi se hitreje naučil nemščine. Tako trdi en vir, po drugem, zanesljivejšem viru se je pa Stanič šolal v Trbižu in v Celovcu. No, pa to ni važno. Latinske in bogoslovne šole je obiskoval v Solnogradu, kjer je bil vzgojitelj v hiši bogatega plemenaša. Dne 6. januarja 1802. je bil v mašnika posvečen ter poslan za samostojnega kaplana na Banjšice na Kanalskem.

Pesnikovati je Stanič začel že v Solnogradu. V povišani meri je to delal kot kaplan. Zlagal je cerkvene in posvetne pesmi. To pa je delal največ iz veselja do petja. Bil je izredno navdušen pevec. Vsi, stari in mladi, so morali peti z njim. Neutrudno je učil lepo pesem, nabožno in posvetno. Njegove pesmi so bile tako udomačene na Banjšicah, da so še 60 let po njegovem odhodu z Banjšic peli samo Staničeve pesmi. Na Banjšicah je Stanič ostal do marca 1809. l. Potem je šel za vikarja v Ročinj pri Kanalu. Silno so Banjšičani žalovali za njim. Le en glas je šel povsod: »Takega gospoda še ni bilo v Banjšicah, pa ga tudi ne bo!« Ni čuda! Stanič je bil na Banjšicah vse v vsem! Imel je tudi šolo in je sam naredil klopi. Bil je več rokodelec-mizar! Še več! Bil je tudi tiskar. Kupil je stare črke od starega tiskarja in se

izuril v tiskarstvu. Pesmi, ki jih je zlagal, je sam tiskal, sam vezal v knjižice in širil med ljudi. V Ročinju ni bil le goreč dušni pastir, ampak je bil obenem pravi narodni učitelj v najboljšem pomenu besede. V Ročinju je osnoval šolo. Ker tedaj ni bilo dovolj šolskih knjig in ker še te, kolikor jih je bilo, niso se drugod dobivale kakor v Ljubljani, je pisal profesorju Wallandu v Ljubljani, naj mu preskrbi za učence knjig, kolikor je mogoče, kar je Walland tudi storil. Poleg tega je Stanič v Ročinju 1816. l. natisnil dve drobni knjižici ter ju razdelil med narod. Obema knjižicama je priložil pesem »Na moje ljube šolarje in šolarice.«

Ročinj slovi še danes zaradi mnogega plemenitega, zgodnjega sadja. Tudi v tem oziru gre Staniču čast in prva zasluga, zakaj on je začel v Ročinju gojiti sadjarstvo in ga je dvignil na visoko stopnjo. Izdelal je tudi načrt in po njem lesen most v Kanalu, ki je šel nekoliko sto korakov više od sedanjega čez Sočo. Po njegovem prizadevanju so l. 1817. zgradili zidan most čez Sočo v Kanalu. Zidanje šolskega in kaplanijskega poslopja je bilo njegovo zadnje delo v Ročinju.

V Ročinju je Stanič ostal 10 let. Bil je to blagoslovljen čas v blagor naroda.

Leta 1819. je Staničev prijatelj, bogoslovni profesor Walland, rodom Gorenjec, postal škof v Gorici. Takoj je poklical Staniča za kanonika (korarja) v Gorico. Leta 1828. je bil Stanič imenovan za višjega šolskega nadzornika. V Gorici takrat nihče ni prodajal slovenskih knjig, zaradi tega so bili izobraženci in tudi kmetje popolnoma zanemarjeni glede slovenskih spisov. Četudi so v Ljubljani kaj tiskali, ni nikomur na Goriškem prišlo pred oči. Zato je Stanič vezal in prodajal slovenske šolske knjige pa tudi knjige drugačne vsebine. Tudi časopisu »Novice« je bil zvest sotrudnik ter jih je v 50 izvodih širil po Goriškem. Poskrbel je tudi, da se je l. 1842. ustanovila goriška gluhonemnica. Leta 1845. je osnoval v Gorici društvo *z o p e r t r p i n =* č e n j e ž i v a l i, prvo društvo enake vrste v vsej tedanji Avstriji. Leta 1846. je začelo društvo delovati. Ni čuda, da je Staničevo ime zaslovelo preko goriških mejá, bil je znan po vsej izobraženi Evropi.

Stanič je bil izboren učitelj, ki je posebno poudarjal važnost telovadbe, češ: »Zdrav um v zdravem telesu!« Bil je torej nekak predhodnik ali začetnik današnjih Sokolov. Rad je prirejal izlete v svoobodno prirodo. Bil je eden prvih planincev (hribolazcev). Že od mladega je bilo njegovo največje veselje hoja po visokih gorah. Kot dijak v Solnogradu je stopil Velikemu Kleku in drugim vršacem na glavo. Za svojega bivanja v Banjšicah je bil na gorah Prestleniku, Mangartu, Krnu in drugod. Leta 1808. se je povzpел celo na Triglav in je prvi izmeril njegovo višino z barometrom. Ta izlet na Triglav kakor tudi druge izlete je Stanič tudi opisal. Slovensko planinsko društvo je nekdanjo Dežmanovo kočó prekrstilo v »Staničevo kočó«.

Stanič je umrl 29. aprila 1847. l. v Gorici.

Ne bom vam pravil, kaj je Stanič vse spisal v slovenskem in nemškem jeziku. Le nekaj del naj omenim.

Leta 1816. je priobčil delce »Na moje ljube šolarje in šolarice.« Natisnil je delce sam ter ga razširil med narod. Leta 1822. je priobčil »Pesmi za kmete in mlade ljudi.« Najlepša v tej zbirki je »Pesem deklice, ki je v šolo hodila.« Žal, da nimam te pesmi pri rokah. Po spominu pa, mislim, se pričinja tako:

Sem v šolo hodila,
se učila trdó,
kar znam, ne bi dala
za suho zlató!

Staničeva koča (2332 m) s Triglavom (2863 m)

Leta 1838. je izdal drugi zvezek »Pesmi za kmete in mlade ljudi.« Napisal je žalostinko »Rožice na grob Marjane Durjave«, ki je jeseni 1820. l. umrla (utonila) v Soči. Leta 1840. je Stanič na posameznih listih dal natisniti več iz nemščine poslovenjenih, pa tudi iz slovenščine ponemčenih pesmi, n. pr. »Vesela pastirica«, »Pesem deklice, ki je v šolo hodila«, »Vakance« (počitnice) itd. Reči se mora, da so omenjene tri pesmi Staničeve najboljše, kar jih je zložil.

Učeni profesor dr. Karel Glaser piše o Staniču, da kot pisatelj ne zavzema visokega stališča, ker ni imel temeljitega znanja slovenskega jezika. Temu se ni čuditi, ako pomislimo na čas, ko je Stanič deloval. Takratna slovenščina je bila v primeru z današnjo kakor noč in dan. »Po vsem pa, kar je po raznih službah storil za Slovence na Goriškem, je on znamenita izobraževalna prikazen in ima svojo vrednost, katere nikakor ni prezirati,« pravi dr. Glaser. Jaz pa do-

stavljam: Kar je bil Slomšek Štajercem, to je bil Stanič goriškim Slovencem. Bil je nekak vseznalec, mož brez primere; zakaj bil je vse ob enem: duhovnik, učitelj, sadjerejec, pisatelj, pesnik, pevec, mizar, tiskar, knjigovezec, knjigotržec, stavbar. V vsem ga je vodila velika ljubezen do naroda. Zato mu kličem: Slava njegovemu spominu!

KAREL ŠTRBENK:

Jure.

Žaloigra otroka v treh dejanjih.

Osebe:

1. Župan. — 2. Marija, hčerka vaškega župana (10 let). — 3. Marjan, sin vaškega župana (9 let). — 4. Jure, osirotel deček (8 let). — 5. Polona, starka v ubožni hiši. — 6. Jože, vaški nagajivček (10 let). — 7. Angel. — Učenci in učenke. — Čas: sedanjost.

I. DEJANJE.

Jasa v gozdu. V kotu na levi znamenje. Učenci in učenke pojejo:

Kaj mudiš me, oj zeleni
in cvetoči travnik ti?
Lep si, ali v šolo meni,
ljubi travnik, se mudi.

(Med petjem prihajajo na jaso učenci. Bosonogi so — oblečeni v preprosto obleko, na ramah torbice. — Ko nastopijo, petje utihne.)

Marija *(je nekoliko bolje oblečena od ostalih tovarišic, vendar kmetiško preprosto; deklica je dobrodušna, mehke nravi)*: Marjan, Marjan — daj, zaplešimo tu na jasi kolo, kakor ga pleševa doma.

Marjan: Primimo se za roke in zavrtimo se!

Vsi: Zaplešimo — zaplešimo in zapojmo!

Marija: Ne, ne — ne bi se spodobilo, da zaplešemo tu. — Poglejte, tu je znamenje — rajši položimo cvetice, ki smo jih natrgali, pod znamenje — in zapojmo ali pa molimo. Kako lepo na samoti stoji ta križ, tu v gozdu med drevjem in ptički ga obletavajo in prepevajo v čast Stvarniku. In gozd šumi in šepeta tiho molitev k Bogu — molimo tudi mi — — —

Jože: Pa tudi zapojmo — v cerkvi pojejo — lahko pojemo tudi mi.

Vsi: Zapojmo!

Marjan: Zapojmo tisto, ki smo jo peli pred nedavnim časom v šoli.

(Pesem.)

(Med petjem boječe vstopi od leve deček, bledoličen, bos, obraz mu je upadel, v roki nosi culico in leskovo palico. Ko zagleda pojoče učence, obstane in stoji do konca pesmi.)

Marija (*ga opazi*): Glejte, deček je prišel in culico ima v roki in palico. — Od kje si prišel? — Zakaj nočeš v našo sredo? Le pridi! (*Vabi ga z roko.*)

Jure (*stoji in se le boječe ozira po učencih.*)

Marija: Zakaj nočeš med nas? Ali se nas bojiš? Daj, pridi, hočemo te sprejeti med se!

Jože: Ha, ha, kakšno culo drži v rokah. Gotovo greš služiti?

Marjan: Jože, zakaj si zloben — čemu zasmehuješ ljudi, ki ti niso ničesar storili?

Marija (*stopi k Juretu, ga prime za roko in ga z mehkim glasom vpraša*): Daj, povej, odkod si prišel?

Jure: Od daleč — daleč, od tam iz mesta — kjer so mi zakopali mamo. (*Pokaže z roko ter povesi glavo.*)

Marija (*sočutno*): Iz mesta, kjer so ti zakopali mamo? Kam greš? Pojdi k nam...

Jure: Ne vem, kam grem. Rekli so mi, da moram proč od tam in sem šel in dali so mi listič, kjer so zapisali, kam moram, a jaz ne znam čitati — sem še majhen. — Daleč, so rekli, je ta kraj — pa vprašaj ljudi in pokazali ti bodo pot. — Urezal sem si palico in sem šel. Dolgo sem hodil, da sem prišel do tu — in še dolgo bom moral iti — da bom prišel — od tam je bila doma moja mati in zato moram tja — a mama (*zaihti*), mama je ostala sama in ni hotela z mano — nasuli so na njeno krsto visoko zemlje in rekli so mi, da ne bo več vstala, da je ne bom več videl — dolg čas mi je, tako dolg čas po njej.

Marjan: Grem po očeta, morda bodo naš oče vedeli, kje je tisti kraj, morda te bodo naš oče vzeli k sebi — jaz ga poprosim, ker si sam in nimaš mamice. Takoj stopim domov, tekel bom, ker se mi mudi v šolo. (*Odide.*)

Jože: V šolo moramo, da ne zamudimo — pojdimo — pojdimo — hitimo, alo, naprej. — (*Učenci odidejo.*)

(*Na odru ostaneta samo še Marija in Jure.*)

Marija: Truden si gotovo, ker si prišel od daleč. Sediva in počakajva, da se vrmeta Marjan in oče.

(*Jure in Marija sedeta.*)

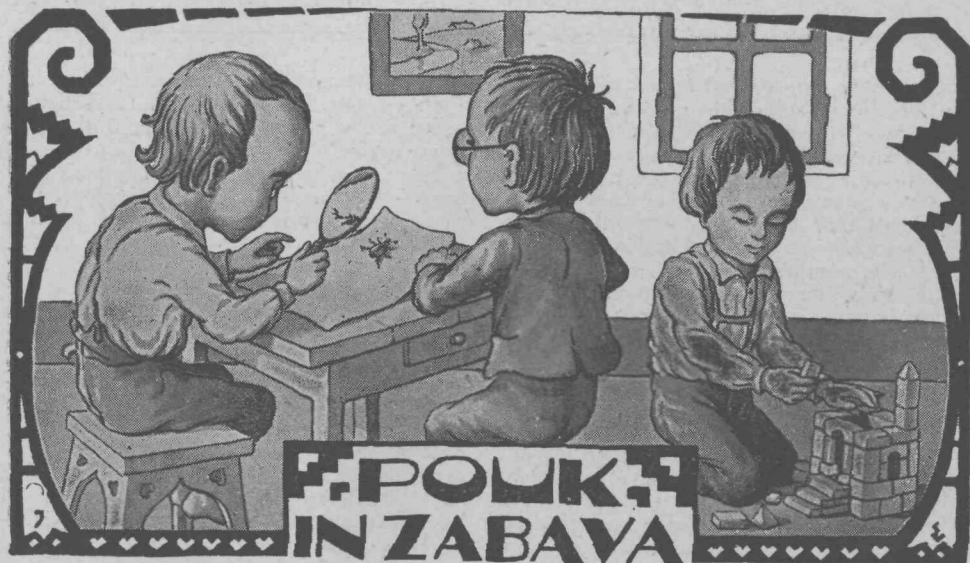
Marija: Kako ti je ime?

Jure: Jure.

Marija: Kdaj ti je umrla mamica?

(Dalje.)

Aritmogrif.

Priobčil H. Podkrajšek.

Zamenjaj števila z glasniki; besede, ki jih dobiš, pa naj pomenijo zaporedoma:

- 1, 2, 3, 4 = vrelo vodo,
- 5, 6, 7, 8, 9, 10 = pridevnik,
- 1, 2, 7, 11, 7 = domačo žival,
- 7, 10, 12, 7, 13, 7, 14 = ime za poučen ali zabaven letnik,
- 11, 9, 2, 15, 6, 7 = gospodarsko pripravo,
- 15, 16, 8, 17, 3, 4 = dejanje (pri telovadbi),
- 18, 11, 9, 17 = najlepši kras cvetice,
- 7, 10, 15 = veznik (vprašalnik),
- 19, 7, 16, 20, 9, 18 = divjo žival,
- 9, 13, 7 = števnik.

Začetni in končni glasniki teh besed, ki jih čitaj od zgoraj navzdol, ti povedo ime ptice in njeno svojstvo. — Rešilec, ki ga določi žreb, dobi v dar: Ave, patria! Gledališka igra v treh dejanjih, spisal Igor Vidic.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Materi v spomin.

Tih in nem pozdrav ti pošiljam, mati; pomlad mladosti in življenja vriska preko polja in trat, pojočih v razkošnosti cvetja.

Zakaj si nas zapustila, mamica, sedaj, ko žari zunaj solnce in smeh, cvetje in petje? Sedaj, mamica, ko se koplje moja mladost v solncu in žarkih in mladi maj hiti čez smejoče se vrtove? ...

Nisi mogla kljubovati neizprosni smrti, mati! Tvoje trpeče telo se je zaman upiralo ledeni vihri; odšla si, in smejoči se maj ti ni mogel poljubiti hrepeneče duše!

Sama spiš, mamica, sama v svobodni zemlji, ki ti je postala druga domovina,

sredi maja, solnca in rož, pojoč budnico lepšim dnevom ...

Še enkrat si zahrepenela po našem jugu in Adriji; kako rada bi počivala v rodni zemlji, v naročju jasmina in žarkih solnca v bližini sinjega morja ...

Mati, kje ti je dom sedaj, kje jug, kje so solnčni gaji?

Mnogokrat ti je duša zaman zahrepenela po krasnih majskih nočeh. Da, mamica, takrat se je bleščalo morje v srebru in zvezdice so se lesketale na jasnem nebu z obale, tja čez mirno Adrijo pa je trepetal jokajoči glas mandoline. To je bilo takrat, mati, ko so žarele smokve in je mirno sanjala Adrija ...

Sedaj ti je dobro, mati! Spiš mirno spajne na tihem solnčnem gričku. A tvoja duša raja po lepših gajih, kjer je večna pomlad in vedno smehljajoče se solnce.

Tudi moja hrepenča mladost, mamica, kliče v žejnem koprenju solnčnih ravnin, sama je kakor naša lepa domačija v objetu solnčnih gor in belih domov.

Tja na pomlad, mamica, v sladko šumenje lesov me je povedla moja mladost, tja na pomlad je šlo bolešno hrepenenje, med rože in solnce, med cvetje moje lepe mladosti, tja sem ponesla tvoj bolni pozdrav...

Bežale so blodne misli mimo sivega mejnika, hitele preko ubogih kraških tal, oblagodarjenih z bornimi borovci, preko oljčnih gajev in mandljev tja v cvetje Velike noči...

Čez ves ta lazur, lesketajoč se kot dijamant v sinjini velikonočnega solnca, valoveč ob znojju rodnega doma, posejanega s cvetjem, tja doli do pravljичnega Miramara v objemu srebrnopolnih oljk in pinij je blodil moj plahi solzni pogled... čez ves ta kras, ko so v žaru južne noči tiho snivala vaška okenca sladke sanje o sreči in svobodi, v objemu Adrije, v zatišju trt in jasmína, čez vso to lepoto južne pomladi, s tihim čvrčanjem črička in pobožnim petjem slavčka v oleandru pod latnikom domačega praga...

Mamica, na pomlad me je zvalilo kosovo petje v domovino, zvalil me je otožni klic Adrije...

Na pomlad, ko je trepetalo ozračje od tihih zvokov juga, sem poljubila to našo sveto prst, polno bolesti in solz... In na pomlad, mati, sem se vračala na svobodna tla pod okrilje dehtečih smrek in bistré Savinje...

Kaj morem zato, mati, da je duša otožnejša in da je srce bolno?

O mamica moja, duša upa v vstajenje, na svobodo naše domačije! Takrat bodo zavriskala jadra v solnčni daljavi, zašumeli bodo oljčni gaji v naši razjarmljenosti, naši svobodni, takrat, mati, ko bo zadehtel maj v naši zemlji, ponesem svobodni pozdrav sinji Adriji, tvoj pozdrav belemu domu, ki si ga tako vroče ljubila...

Ivka Vasiljeva.

Slovo od osnovne šole.

Govor ob zaključku šolskega leta 1925/26. Govorila E. V., učenka 8. razr. osn. šole v Novem mestu.

Ob zaključku letošnjega šolskega leta zapuščamo učenke in učenci osmega razreda osnovno šolo in se poslavljamo od nje. Ob tej priliki se oziramo na vse naše dosedanje šolanje in zbujaajo se v nas prijetni spomini in nam prešinjajo srca topli občutki.

Zivo nam je pred očmi, da smo 8 let v šolskem času videli vsak dan pred 8. uro

zjutraj učenke in učence na poti v šolo. Tudi mi smo bili med njimi. Iz vseh mestnih ulic so prihajali s knjigami in zvezki ali v rokah ali v nahrbtniku. Mnogi so šli v osnovno šolo, drugi pa v gimnazijo in v trgovsko šolo. Izven mesta bivajoči pa so se na vozev pripeljavali ali jih je železniški vlak dovajal na kolodvor in od tam so hiteli v mesto in v šolo.

Kakor hodijo deklice in dečki v osnovno šolo v Novem mestu, tako je tudi po drugih manjših in velikih mestih. Hodijo pa tudi po vaseh, saj imajo ali posamezne ali po dve ali več sosednih vasi skupaj svojo osnovno šolo. Ne samo v Jugoslaviji je tako urejeno, nego po vseh izobraženih državah vsega sveta. Po vsem svetu se pred osmo zjutraj pripravljajo deklice in dečki od doma na pot v šolo. Povsod jih kliče, združuje in vodi isti namen: učiti sel

Še pred 50 leti ni bilo tako; odtlej pa so ljudje spoznali, da je osnovna šola potrebna vsakemu človeku, ker mu lajša in izboljšuje kesnejše življenje. Zato so zgradili mnogo novih šolskih poslopij in so z zakonom določili splošno šolsko dolžnost.

Z veseljem si obujamo v spominu, kaj vse nas je osnovna šola učila.

V milem materinskem jeziku smo se najprej učili čitati in pisati. Izpopolnjevali smo se potem ves čas v slovenski govorici tako, da znamo sedaj bolje in jasneje in pravilneje povedati svoje misli, kakor znajo ljudje, ki niso hodili nikoli v šolo.

Naučili smo se čitati; zato so nam dostopne sedaj knjige, da iz njih črpamo marsikaj koristnega in poučnega za našo štčana in kmeta, za uradnika in obrtnika in trgovca — sploh za vsakega izobraženega človeka, kar hočemo tudi mi biti. Lahko si bomo odslej izpopolnjevali izobrazbo s čitanjem v knjigah. Iz knjig, ki smo jih čitali v šoli, smo zvedeli, kako si varujemo dragoceno zdravje; iz njih smo zvedeli, da pametni ljudje povsod častijo delo, lenobo pa zaničujejo, zakaj z delom si ljudje služijo vsakdanji kruh in vse potrebščine boljšega življenja; z lenobo pa si življenje kazijo in ga prezgodaj in nesrečno skončujejo. Iz knjig smo se učili spoznavati naš narod in njegovo zgodovino in našo lepo domovinsko državo. Učili smo se tudi o drugih narodih in o vsej zemlji, ki je skupna domovina vsega človeštva. Učili smo se nadalje v prirodopisju o živalstvu, rastlinstvu in rudinstvu naše zemlje in obračali pozornost na naše domače in druge koristne živali, dalje na gojene poljske, travniške in druge koristne rastline pa tudi na koristne rudnine. Učili smo se v prirodoslovju o elektriki, o svetlobi in drugih prirodnih silah. Zvedeli smo, kako zna izobražen človek obračati te sile, da mu služijo in mu opravljajo dela v raznih strojih in v čudovitih napravah današnjega časa, kakor so: brzojav, dinamostroj,

parni stroj, avtomobil, telefon, fotografska priprava itd.

Na podlagi naše slovenščine smo se lahko naučili srbohrvaščine, tako da bomo po vsej naši domovinski državi res kakor doma. Učili smo se tudi nemščine, tako da lahko čitamo nemške knjige in bomo, če treba, izpopolnili svoje znanje, da bomo občevali z Nemci v trgovskih in drugih zadevah.

Jako nam je šola olepšala in izboljšala življenje, ker nas je učila lepega vedenja; učila nas je ljubiti resnico in sovražiti laž, spoštovati odkritosrčnost, poštenost, milosrčnost in prijaznost in opominjala nas je, da se ogibljimo vseh tem nasprotnih lastnosti.

Ker znamo pisati, moremo sporočati svoje želje, prošnje in druge misli odsotnim ljudem; moremo si karkoli napisati, da tega ne pozabimo. Ker znamo čitati, lahko sprejemamo pisanje tudi od drugih ljudi.

Marsikateremu učencu in učenki je računanje delalo preglavico v šoli; in vendar je koristno, da smo se tudi tega naučili. Ne trgovec in ne obrtnik, ne uradnik in ne kmetovalec in tudi nobena gospa in nobena druga žena ne more izhajati brez pravnega računanja.

Na trud in težave učenja smo učenke in učenci radi pozabili, če je prišlo na vrsto ali petje ali pa igranje in telovadba. Veselo nam je utripalo srce med igranjem in rdečila so se nam lica pri telovadbi in veselje je pri petju zvenelo iz naših mladih grl. Radi bomo peli slovanske pesmi vse svoje nadaljnje življenje!

Z radostjo smo se učili risanja in z veseljem zadovoljstvom smo videli, da napredujemo od meseca do meseca. Ponosni smo bili, ko so ob koncu šolskega leta šle naše risbe in slike v šolsko razstavo in so jih hodili gledat gospodje in gospe iz mesta.

Me učenke smo imele še eno veselje več kakor učenci. Saj nas je pouk v ženskih ročnih delih izvežbal v posebno lepem in koristnem, zgolj ženskem poslu. Naučile smo se šivati in plesti, kvačkati in vezti. Sedaj si lahko izdelujemo perilo in marsikaj od obleke same pravilno zalo in okusno in ponosne smo na to svoje znanje. V šolski razstavi so naša ročna dela bila najboljše in najlepši oddelek in mestne gospe so jih hvalile ter jih bile vesele.

Tako so nam potekala leta drugo za drugim in nas bogatila s koristnim znanjem in koristnimi spretnostmi. Preteklo je celih osem let. Dovršili smo osnovno šolo in pri-

svojili smo si znanje in spretnosti, ki so potrebni temelj vsakemu izobraženemu človeku.

Globoko pomilujemo tiste otroke, ki niso hodili v šolo! Kako ubožni so nasproti nam! Kako neokretni so v govorjenju in vedenju, kako brez pomoči so in zapuščeni in sposobni samo za najnavadnejša opravila! Kako vse bolj kakor njim se je nam razvil razum, je nam obogatelo srce, se je nam olepšalo vedenje in so se v nas probudile spretnosti!

Z veseljem in zadovoljstvom se oziram na vse, kar nam je podarila šola! Globoka hvaležnost se nam je vsadila in vkoženila v osmih letih v srca, hvaležnost onim, ki so nam delili vse dobre šolanja. In sedaj, ko se od osnovne šole poslavljamo, čutimo za prvo dolžnost, da izrečemo besede presrčne in globoke zahvalnosti!

Hvaležni smo pred vsem našim ljubim, dobrim staršem, ki so nas preskrbovali s šolskimi potrebščinami, pa tudi s hrano in obleko in stanovanjem in so imeli za nas vedno ljubezen in skrbnost. Hvala jim za vse najlepša in najtoplejša!

Hvaležni smo šolskim oblastim, ki so uredile šolo tako lepo, da smo si mogli vsega pridobiti, kar je izobraženemu človeku najvažnejše. Hvaležni smo tudi najvišjemu gospodarju šolskih oblasti in nas vseh, našemu presvetlemu kralju!

Hvaležni smo nadalje vsem našim gospodom učiteljem in gospodičnam učiteljicam. Mi sami bi se iz knjig ne bili mogli učiti. Mrtve bi nam bile knjige. Naši učitelji in učiteljice pa so znali oživiti mrtve besede šolskih knjig in so nam z neizmerno ljubeznijo, skrbnostjo in potrpežljivostjo lajšali in slajšali učenje dan za dnevom, leto za letom. Brez njih bi danes ne mogli zreti z zadovoljstvom in ponosom na minula leta in primerjali bi se tistim, ki niso bili nikoli v šoli.

Zahvaljujem se v svojem in v imenu vseh součenk in součencev vsem našim spoštovanim učiteljem in učiteljicam, v prvi vrsti našemu g. razredniku, ki je skrbno vodil pouk v našem zadnjem, najvišjem letniku! Hvala Vam, gospod razrednik, najpresrčnejša, hvaležni smo Vam sedaj in hvaležni Vam ostanemo vse življenje!

Ob uri, ko se poslavljamo od osnovne šole in se bomo razšli, se obračam pa tudi do vas, drage součenke in součenci, in želim, da si zvesto ohranite nauke osnovne šole v spominu in v srcu. In ti nauki naj vas povedejo v srečno nadaljnje življenje!

Spoštovani gospod!

Pišem Vam prvo pisemce. Hodim v II. razred. Imam jako dobro gospodično učiteljico Majcnovo. Najrajša imam v šoli petje in ročno delo. Pa ne samo to, rada tudi čitam, računam, rišem, pišem itd. Posebno rada poslušam povestice. Zato sem tudi naročena na »Zvonček«. Najbolj mi ugaja Kocljeva osveta. Tudi pesemce so mi všeč v »Zvončku«. Žalostna pa sem, ker nisem dobila 1., 2. in 3. številke. Ali bom še te dobila? Prosim, ali Vam smem poslati sliko bratca Stanka in svojo?

Pozdravlja Vas

Milica Kocmutova,
Sv. Jurij ob Šč.

Odgovor:

Ljuba Milica!

Da se izvežbaš v vsem, kar mora vedeti vsaka naročnica vsakega časopisa, stori tako: Piši upravi »Zvončka« v Ljubljano, Frančiškanska ulica št. 6, da nisi prejela 1., 2. in 3. številke lanskega letnika in prosí, naj Ti jih naknadno pošljejo. — Tako pismo imenujemo reklamacijo in jo odpošljemo brez poštnine. Pismo pa mora biti odprto (nezalepljeno) in na naslovni strani moraš zgoraj zapisati »Reklamacija«. — V ostalem mi kaže Tvoje pismo, da Ti delajo veselje vsi predmeti v šoli. Pri tem naj ostane, da boš kdaj vsestransko izobražena. Svojo in bratovo sliko mi lahko pošlješ.

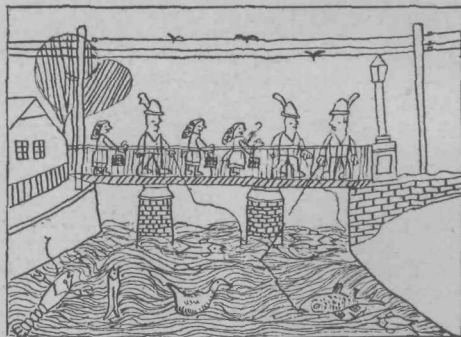
*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

V začetku šolskega leta sem se oglasil, a konec šolskega leta se Vam zopet oglašam. Ko sem Vam prvič pisal, ste mi odgovorili na moje pismo, da naj Vam pišem kaj o oni enajsti šoli, ki je baže na Vrhniki

pod mostom. Narisal sem Vam sliko o oni enajsti šoli. O tej šoli mi je veliko povedala stara mama. Cenjeni gospod, prosim Vas, če priobčite to mojo sliko v svoj kotichek. Drugo leto Vam pa prav zagotovo pošljem našo lepo in pravo osnovno šolo, v kateri se prav veliko dobrega in koristnega učimo.

Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja
Slavko Kumer,
učencem prvega razreda na Vrhniki.

Odgovor:

Ljubi Slavko!

Ha-ha! To je torej tista znamenita enajsta šola pod mostom na Vrhniki! Ribe in raki se tamkaj uče gosti in peti, ljudje pa poslušajo, kako trava raste. Prava vrhniška osnovna šola bo gotovo lepša in ponosnejša, zato si jo bomo radi ogledali vsi, kadar nam jo pošlješ. (Seveda le v podobi, saj tudi vrhniški enajstošolci niste toliko prebrisani, da bi celo šolsko poslopje prepegljali na ogled v moj kotichek!)

Cenjeni g. Doropoljski!

Oprostite, da se Vam predrzнем tudi jaz pisati.

Naročen sem na »Zvonček« že drugo leto. Enkrat sem Vam že pisal, a ne vem, če ste dobili. Hodim v četrti razred osnovne šole. Imam še tri sestre in štiri bratce. Moj najmlajši bratec Milko še ne hodi v šolo, a že zna šteti do 20. Rad poslušam Vaše povesti, ki mu jih jaz glasno čitam. Trudim se, da pridobim kolikor mogoče novih naročnikov.

France Pešec,
učenec IV. razr. v Petrovčah.

Odgovor:

Ljubi France!

Tvoj bratec Milko Ti je gotovo hvaležen, ker mu čitaš povesti iz »Zvončka«. A tudi naš list Ti je hvaležen za trud, ki stremi za tem, da mu pridobiš kar največ novih naročnikov. Ena in druga hvaležnost naj Ti zbudita zavest storjene dolžnosti.

*

Spoštovani g. Doropoljski!

Prosim, sprejmite tudi moje pisemce v svoj cenjeni kotiček. Naročena sem letos na »Zvonček«. V letošnjem »Zvončku« mi najbolj ugaja zastavica v podobah.

Zato, ker sem bila v Ameriki, me kličejo »Merica«. Leta 1921. smo prišli v Jugoslavijo. Tisto leto sem pričela hoditi v šolo. Hodim že v peti razred osnovne šole v Rajhenburgu. Prav rada se učim. Najraje pa imam računstvo in risanje.

Srčno Vas pozdravlja Vaša hvaležna
Merica Omrzujeva.

Odgovor:

Ljuba Merica!

Veš, kaj Ti povem, ti naša Američanka! Ako se še kaj spominjaš Amerike, nam kaj več povej o tej čudoviti deželi onkraj »velike luže«. To bi bilo silno zanimivo zlasti za one naše koticarje, ki še niso pokukali izza domačega plota.

*

Spoštovani g. Doropoljski!

Prvič se danes oglašam v Vašem koticu. Učenka sem 6. razreda v Makolah. Pred nekaj meseci smo poslali tri pesmice. Jaz sem imela pesem »Sestrica je že učenka«, Malčika Kosarjeva je imela pesem »Jugoslavija«, Martin Potočnik pa »Zima«. Sedaj sem že dobila 6. številko »Zvončka«, a pesemc ni še bilo. A dragi gospod, ne mislite, da Vas opominjam. Mogoče so se izgubile. Najbolj bi me veselilo, ako bi mi odgovorili in če bi bilo mogoče natisniti pesemce.

Sprejmite srčne pozdrave od
Anice Skrliševe.

Odgovor:

Ljuba Anica!

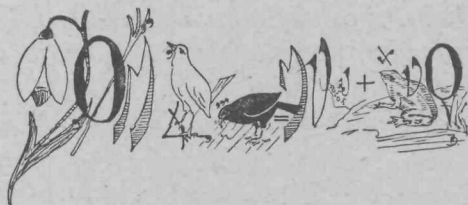
Onih treh pesemc, ki jih omenjaš v tem pismu, nisem prejel. Bog ve, kam so se zatekle ali kje so se izgubile. Poskrbi mi njih prepise, pa jih bom prav rad priobčil, ako bodo uporabne.

*

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Zastavica v podobah.

Priobčil Fr. Z.

*

Kdo je to?

Priobčil Fr. Rojec.

Mlad prirodoslovec tu sedi,
poleg njega so živali tri,
on ne vidi in ne sliši nič,
kdo je torej čudni ta fantič?

V XXVIII. leto.

Prelepe pozdrave vsem, ki ste zopet zbrani v našem krogu! Po veliki večini se srečavamo stari znanci, ki se leto za letom odzivamo vabljivim glasovom našega ljubega »Zvončka«. Pa glej — tudi nova lica prihajajo: zdravi obrazi, na njih mleko in kri, junaške postave naših dečkov, pestra kita naših deklic. Razvrstimo se vsi v bratsko kolo, poslušajmo, kaj nam pripoveduje »Zvonček«, prestrezajmo njegove ubrane besede v svoje duše, da nam bo ugodno, veselo in prijazno v njih!

Kogar tare žeja, kam si jo gre hladiti? K studencu, ki živahen, lahkoten in zdrav žubori iz žive skale. Naj poj bistre vodice — juhuhu! — kako osveži in pokrepča utrujenega popotnika!

Tak studenec zdravilne vode mladega življenja je bil, je in ostane naš »Zvonček«. Iz njega kipi biserni val v treh pramenih: lepota mladosti, veselje mladosti, delo mladosti. Tako si polnimo mlada srca z zakladi, ki nam ustvarjajo trdne temelje za veličino, resnost in borbo bodočega življenja. Kdor ni močan v sebi, kdor si duše in srca ne prepoji s krepostmi in čednostmi, ta ne more samostojno stopati

po poti življenja. Njega zlomi in uniči vihar!

Mi pa hočemo živeti v zdravju in veselju! Zdravi in veseli hočemo delati, da ohranimo sebe in da ohranimo z delom v zdravju in veselju narod, ki smo njega sestavni in zavedni člani. Vedno nam je v mislih naša velika in slavna domovina, ki je krasna tako, da jo občuduje ves svet. A naše telesno zdravje in naša npravna lepota naj dvigata in večata lepoto naše domovine!

Vsem tem velikim in plemenitim nalogam bo po svojih najboljših močeh služil »Zvonček« tudi v tem letniku, zato upravičeno pričakuje, da bo prijazno sprejet povsod, kamor se razlije njegov glas.

V tem prepričanju še enkrat vsem prelepe pozdrave in zvrhano mero dobre volje!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXV. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXVI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
Letnikov, ki niso tu navedeni, ni več v zalogi

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

KUPUJTE IN ČITAJTE MLADINSKE SPISE

◄◄ KI JIH IZDAJA ►►

**DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJ-
SKEGA KONVIKTA V LJUBLJANI**

Zahtevajte cenike, ki jih dobite brezplačno
NAROČILA SPREJEMA IN TOČNO IZVRŠUJE

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE
V LJUBLJANI, Frančiškanska ulica št. 6**

MLADINI PRIPOROČAMO NASTOPNE KNJIGE PO ZNIŽANIH CENAH:

- Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din 12.—.
- Dimnik: *Kralj Peter I*. Vez. Din 18.—.
- Dimnik: *Kralj Aleksander I*. Vez. Din 30.—.
- Erjavec: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 22.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.
- Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 36.—.
- Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—.
- Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje*. Vez. Din 26.—.
- Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—.
- Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 10.—.
- Flere: *Slike iz živalstva*. Vez. Din 24.—.
- Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 24.—.
- Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II. natisku.)
- T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnčecel* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—.
- Karafiat Jan - Dr. Bradač: *Kresničice*. Vez. Din 18.—.
- Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din 16.—.
- Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 14.—.
- Kosem: *Ej prijateljčki*. Vez. Din 14.—.
- Lah: *Česke pravljice*. Vez. Din 12.
- Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—.
- Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Eleg. vezano Din 24.—.
- B. Račič: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—.
- Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. VII. zvezek Din 12.—. VIII. zvezek Din 15.—.
- Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—.
- Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.
- V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi kralja Jana*. Vez. Din 16.
- Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
- Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 24.—.
- Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 6.—.
- Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din 10.—.
- Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 24.—.
- Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 8.—.

VSE TE KNJIGE KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH

ZALOŽBISE DOBE V

KNJIGARNI

UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

■■■■■■■ Franciškanska ulica št. 6. ■■■■■■■